

Europese
Commissie

52 stappen voor een groenere stad

Milieu

52 stappen voor een groenere stad

Europese Commissie
Directoraat-generaal Milieu

De Europese Commissie of personen die namens de Commissie optreden, zijn niet aansprakelijk voor het gebruik dat eventueel van de volgende informatie wordt gemaakt.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2018

© Europese Unie, 2018

Hergebruik met bronvermelding toegestaan. Het beleid ten aanzien van hergebruik van documenten van de Europese Commissie is vastgelegd in Besluit 2011/833/EU (PB L 330 van 14.12.2011, blz. 39).

Voor gebruik of overname van foto's of andere materialen die niet onder het auteursrecht van de EU vallen, moet u rechtstreeks toestemming vragen aan de houders van het desbetreffende auteursrecht.

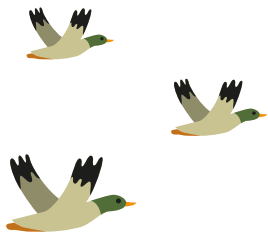
Print	ISBN 978-92-79-80110-5	doi:10.2779/642350	KH-04-18-171-NL-C
PDF	ISBN 978-92-79-80128-0	doi:10.2779/2864	KH-04-18-171-NL-N

Deze brochure is gebaseerd op de publicatie «366 Tips voor biodiversiteit», gepubliceerd door het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (<https://bit.ly/2JOePOB>)

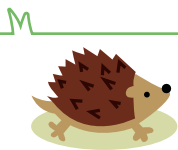
GEDrukt op kringlooppapier waaraan het EU-ecolabel voor grafisch papier is toegekend (www.ecolabel.eu)

Illustratie door European Service Network

Printed by Bietlot

52 stappen voor een groenere stad

Voorwoord

Als Europees commissaris voor Milieu is het mijn taak om de natuur van Europa te beschermen. De afgelopen jaren heb ik bossen, parken, boerderijen en havens bezocht, en heb ik duizenden vrijwilligers ontmoet die hun steentje bijdragen aan de bescherming van ons uniek natuurlijk erfgoed.

Ik ben al voor heel wat verrassingen komen te staan. Een van de grootste was de ontdekking hoeveel natuur er in onze stedelijke gebieden aanwezig is. In 32 grote steden bevinden zich meer dan 100 Natura 2000-gebieden, die onderdak bieden aan 40 procent van de bedreigde habitattypen, de helft van onze vogelsoorten en een kwart van de zeldzame vlinders die door EU-wetgeving worden beschermd. Onze stadsparken zijn een natuurlijke schatkamer.

In onze tuinen en bloembakken manifesteert zich, met vogelgezang aan ons raam, de natuur, die het waard is te worden ontdekt, gekoesterd en beschermd.

Ik hoop dat deze tips je kunnen helpen die rijkdom te ontdekken. Er zit voor iedereen wel iets bij, van de consumptie van lokale seizoensgroenten tot het simpelweg verrijken van onze kennis over de wereld om ons heen en de natuur helpen recyclen.

Iets voor iedereen en binnen ieders bereik. Het bewijs dat we allemaal een verschil kunnen maken, waar we ook mogen wonen.

Ik hoop dat je deze tips in de praktijk kunt brengen. De natuur zal je er dankbaar voor zijn!

Karmenu Vella
Commissaris voor Milieu

Wat is biodiversiteit?

Van bloeiende weiden met vlinders en bijen tot bossen waar vogels en vleermuizen wonen, delen we onze planeet met een rijke variatie aan leven die biodiversiteit wordt genoemd. Ze vormt een verfijnd web van onderling verbonden levensvormen en jij maakt daar ook deel van uit.

Sterker nog, het is **jouw** taak om haar te beschermen en in stand te houden...

Biodiversiteit in steden

Steden bevatten een enorme hoeveelheid biodiversiteit. Overal waar je kijkt, vind je leven, van de top van het hoogste gebouw tot op de bodem van de vijver in het parkje om de hoek.

Planten en dieren komen voor in groengebieden naast wegen en rivieroeveren, in volkstuinen, op bedrijfsterreinen, in tuinen en parken, op begraafplaatsen, in muren en op daken. Sommige soorten hebben zich zo goed aangepast dat ze goed gedijen in het stadsmilieu.

Zelfs in de bebouwde kom moeten we ruimte maken voor de natuur. In meer dan de helft van de Europese hoofdsteden bevinden zich gebieden die voorkomen op de lijst van Natura 2000, het EU-netwerk van beschermde natuurgebieden.

Dat is maar goed ook, want we hebben de natuur nodig. Ze verbetert onze levenskwaliteit, reinigt onze lucht, beschermt onze huizen tegen overstromingen en voorziet ons van voedsel en water. Bovendien is ze goed voor onze geestelijke gezondheid.

Welk vervoersmiddel je gebruikt, hoe je je huis schoonmaakt en zelfs wat voor huisdier je kiest — al die keuzes hebben invloed op het web van ons leven. Maak tijd vrij om te leren over en te zorgen voor de levensvormen om je heen — om hun talrijke voordelen te behouden.

Wat kan ik doen?

Deze brochure bevat 52 suggesties over de wijze waarop de biodiversiteit in de stad het hele jaar door kan worden ondersteund. Zoals:

- ▶ Praktische dingen die je dagelijks kunt doen
- ▶ Activiteiten waarmee je kunt beginnen of waaraan je kunt deelnemen in jouw buurt
- ▶ Hoe je kunt bijdragen aan onderzoek door de natuur te observeren en vast te leggen, en
- ▶ Het gebruik van duurzame technieken in je tuin

Ga voor meer informatie over biodiversiteit naar:

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Voeder de vogels in de winter

's Winters, als er weinig insectenlarven, zaden en bessen op de grond liggen, hebben vogels moeite om hun kostje bij elkaar te krijgen.

Je kunt ze helpen door ze zelfgemaakte snacks van plantaardig vet en zonnebloempitjes te geven. Zorg ervoor dat de vogeltraktaties beschermd zijn tegen regen en plaats ze buiten het bereik van roofdieren. Maak vogelhuisjes geregeld schoon en verwijder al het voer van de grond, zodat vogels niet ziek kunnen worden.

Ook kun je je gevederde vrienden helpen door 's winters mee te doen aan de tuinvogeltelling en je gasten te identificeren en te tellen.

Ruim sneeuw voorzichtig

Strooizout beschadigt niet alleen je winterlaarzen, het is ook slecht voor de bodem en tast de wortels van bomen en heggen onder de straten aan. En als het met het smeltwater wegstroomt, zorgt het voor grote problemen voor de ecosystemen in het water.

Sneeuw met een bezem of schep van het trottoir schuiven is veel beter voor de gehele biodiversiteit. En in plaats van naar zout te grijpen, kun je de stoep ook minder glad maken met zand of grind.

Gooi geen voedsel meer weg

Bijna de helft van het Europese landoppervlak wordt gebruikt voor de landbouw en ons voedselsysteem eist een zware tol van de natuur. Landbouwbedrijven verbruiken meer dan een derde van het water in Europa, miljoenen tonnen meststoffen en grote hoeveelheden energie. Voedsel kost geld en hoort niet in de vuilnisbak.

Koop dus niet meer dan je nodig hebt. Bewaar bederfelijke levensmiddelen in de koelkast, let op de vervaldatum, zodat je niets hoeft weg te gooien, en stimuleer je familieleden niet meer op te scheppen dan ze opeten.

Zo kun je onaangeraakt voedsel later opnieuw serveren of gebruiken om een nieuw gerecht te maken.

Gebruik milieuvriendelijke cosmetica en verzorgingsproducten

Doe eens wat anders! Welk cosmetica- of verzorgingsproduct je ook gebruikt, er is vast wel een milieuvriendelijk alternatief. Door milieuvriendelijke douchegel, huidcrème, deodorant, make-up en nagellak te gebruiken, draag je je steentje bij om conserveringsmiddelen, synthetische parfums en wasmiddelen uit je lichaam en de natuur te houden.

Stop in de lente met vogels voeren

Veel vogels hebben in de winter extra zaden nodig als krachtvoer, maar zodra de lente begint, verandert hun dieet. Vogels zijn heel belangrijk om het aantal insecten onder controle te houden en hun jongen kunnen stikken in hard voedsel, zoals pinda's of grote zaden. Vogelvoer in de lente doet dus meer kwaad dan goed.

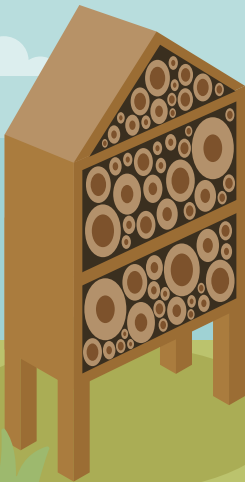
Het beste is om vanaf 1 april te stoppen met vogels voeren en al vanaf begin maart geleidelijk aan af te bouwen. Maar ze hebben nog wel water nodig. Een brede, ondiepe bak met schuine randen om te drinken of te baden is het beste. Maar zet de bak op een voet of op een verhoogde plaats... de kat is nooit ver weg!

Bouw een nestplaats voor bijen en vlinders

Zonder wilde bestuivers, zoals solitaire bijen en vlinders, kunnen de meeste bloeiende planten geen zaden of vruchten vormen.

Het is een geweldig idee om een winteropvang en een nestplaats voor de zomer voor deze kleine helpertjes te bouwen. Probeer hun schuilplaatsen niet te verstoren, of beter nog, bouw een eigen hotel voor ze door 5-10 mm brede gaten in bosjes bamboe te maken zonder er helemaal doorheen te boren. De ideale locatie is hoog, op het zuiden gericht en beschermt tegen wind en regen.

Zorg voor je fruitbomen

Fruitbomen bieden je al het plezier van tuinieren en hun vruchten zijn heerlijk! Ze bieden ook onderdak en voedsel voor kleine dieren, maar je moet ze wel goed verzorgen.

Verrijk de grond rond de wortels met compost en geef ze regelmatig regenwater, niet te vaak maar wel goed, zodat de wortels dieper gaan groeien. Als je bomen last hebben van ongedierte of ziekten, gebruik dan natuurlijke middelen om dit te bestrijden. Haal alle dode bladeren weg, verwijder al het dode of zieke hout en verbind eventueel de wonden. Snoei na de laatste vorst, maar voor maart, om nestvogels niet te storen.

Maak je ramen veilig voor vogels

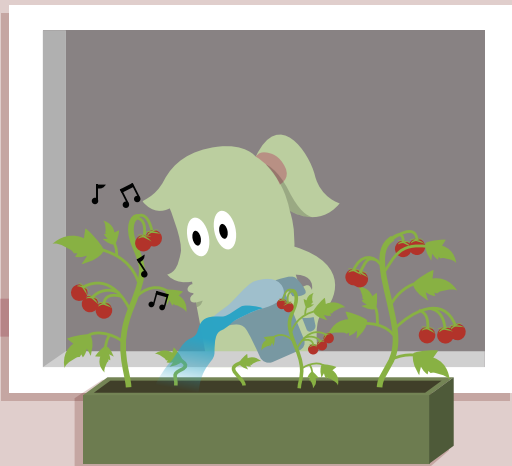
Ramen, kassen, veranda's en glazen windschermen zijn transparant en kunnen de omringende vegetatie weerspiegelen. Soms zien vogels ze niet en vliegen tegen het glas, met ernstige of dodelijke gevolgen.

Je kunt dit voorkomen door verticale strepen, stickers, kleurrijke of gezandstraalde patronen op het oppervlak van je ruiten aan te brengen. Ook luiken en kraalgordijnen helpen om ze beter zichtbaar te maken.

Verbouw je eigen groenten

Spinazie, sla, rucola, dit zijn maar een paar van de soorten groenten die je makkelijk in je eigen tuin of op je balkon kunt verbouwen. Eigen gekweekt voedsel is goed voor je en het smaakt altijd lekkerder. Er is geen beter moment om te leren hoe je groente vanaf het zaadje moet opkweken en hoe je ze met natuurlijke middelen tegen parasieten kunt beschermen. En deel het plezier van je eigen gekweekte eten met familie en vrienden... misschien zet je wel een nieuwe trend!

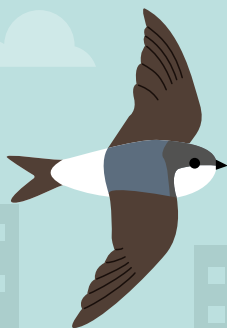

Kunstmatige nesten voor vogels en vleermuizen

Vogels als zwaluwen hebben moeite om in steden te nestelen. Goede plekjes zijn schaars en moeilijk te vinden. Bovendien blijven ze slecht hangen aan de kunststof dakranden.

Je kunt zwaluwen en andere soorten vogels en vleermuizen helpen door kunstmatige nesten op geschikte plekken te hangen. Vogels kunnen er meteen intrekken en de nesten zijn groter dan natuurlijke. Haal ze in de winter weg om ze schoon te maken en om je gevel op te knappen.

Organiseer een schoonmaakactie in de buurt

Ben je trots op je buurt, of ligt er afval naast de weg en rivieroever? Als de struiken veranderd zijn in stortplaatsen, waarom organiseer je geen schoonmaak met je vrienden en buren?

Zo bouw je gemeenschapszin op en help je het lokale ecosysteem. Je voorkomt dat dieren gewond raken als ze verstrikt raken in drankverpakkingen of stikken in plastic dat ze voor voedsel aanzien.

En als je klaar bent, vergeet dan niet je afval te recyclen.

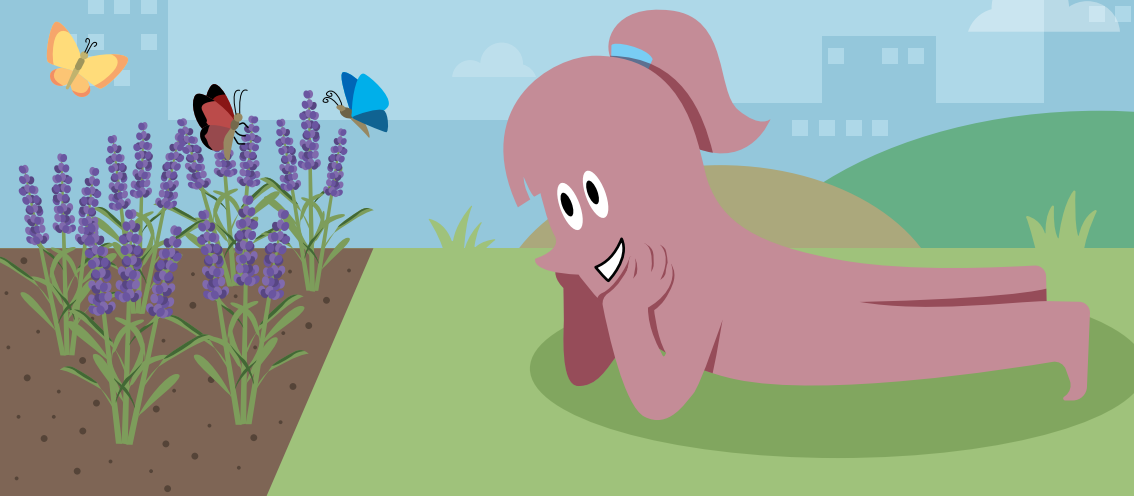

Hoe zorg je ervoor dat vlinders en motten komen?

Vlinders en motten hebben het zwaar: hun leefgebied verdwijnt, het aantal waardplanten neemt af en er komen steeds meer pesticiden in hun omgeving terecht.

Je kunt helpen door planten te kweken die ze nodig hebben, zoals brandnetels, hulst en klimop, bloemen, groenten en aromatische kruiden. Een inheemse haag is ideaal, net als een oude holle boom. Maar gebruik vooral geen chemische bestrijdingsmiddelen en meststoffen.

Met een balkon of bloembak kun je nieuwe vrienden maken door nectardragende lavendel, salie en tijm te planten.

Vang je regenwater op

Regenwater is ideaal voor je planten en vijver, want het bevat geen chloor en is dus niet schadelijk voor micro-organismen in de bodem of voor gevoelige planten.

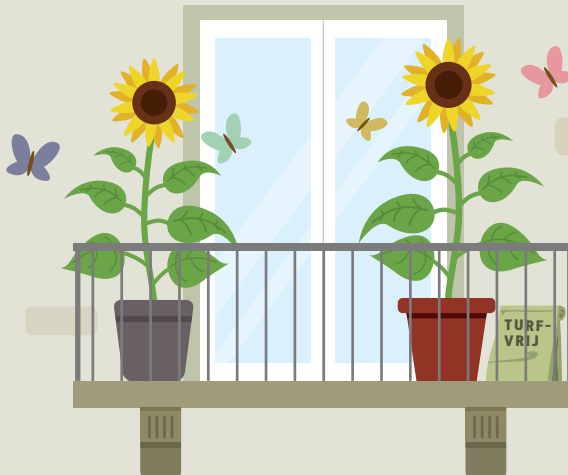
In een tuin of op je balkon kun je regenwater opvangen in een ondergrondse tank, een ton onder de regenpijp of zelfs in een goed geplaatste emmer. Misschien zie je zelfs dat je waterrekening omlaag gaat.

Koop potgrond zonder turf

Turf is een licht materiaal dat rijk is aan organisch materiaal en ontstaat wanneer mos, wollegras, cypergrassen en andere planten in natte, zure moerassen verteren. Veenmoerassen zijn heel belangrijk: ze houden water vast en houden koolstof uit de atmosfeer, ze bieden een thuis aan bedreigde soorten, zoals veenhooibeestjes, speerwaterjuffers en talloze planten.

Maar veenmoerassen worden zeldzaam en het duurt bijna een eeuw voordat er 5 tot 10 cm turf ontstaat. Bescherm deze kwetsbare leefgebieden door potgrond zonder turf te kopen.

Koester de natuur in de steden

Het platteland wordt dan wel bedekt door monocultuur, maar de biodiversiteit in de steden neemt verrassend genoeg juist toe.

Neem eens een kijkje in je stedelijke omgeving en bewonder de planten en dieren in openbare parken, vijvers, langs straten en in heggen. Neem het schouwspel van groene daken en terrassen, tuinen en balkons vol bloemen in je op.

De natuur is je natuurlijke omgeving. Geniet er zo veel mogelijk van!

Schrijf je kind in voor een natuurcursus

Kinderen hebben contact met de natuur nodig om gezond op te groeien, een verantwoordelijke houding ten opzichte van het milieu te ontwikkelen en ons natuurlijk erfgoed te leren waarderen. Door tijd in de natuur door te brengen ontstaat er zo'n band en kunnen kinderen verkennen, spelen, bewegen en leren.

Waarom schrijf je je kind de volgende schoolvakantie niet in voor een natuurcursus, of stuur ze met vrienden naar een groene school of kamp? En misschien is er een naschoolse natuurclub waar ze ondertussen naartoe kunnen?

Bescherm de natuur tegen invasieve exoten

Veel tuinen en vijvers worden opgefleurd met exotische planten. Maar als die vrijkomen in de natuur, kunnen sommige exotische planten het ecosysteem verstoren en inheemse flora verstikken.

Als je sierplanten hebt, zorg er dan voor dat ze zich niet buiten je tuin kunnen verspreiden. Controleer bij nieuwe planten of ze niet op de lijst van invasieve exoten staan. Als je zulke planten in je tuin tegenkomt, trek ze dan uit voordat ze uitzaaien en gooi ze weg met het huisvuil... en vervang ze door inheemse soorten.

Een toevluchtsoord voor biodiversiteit

Woningen en tuinen zouden een toevluchtsoord voor biodiversiteit moeten zijn. Door geen pesticiden te gebruiken, bescherm je de natuur, je gezondheid en die van je gezin. Er is een schat aan natuurlijke alternatieven om ongedierte en onkruid in de tuin in bedwang te houden.

Lees er alles over, probeer ze uit en vertel je buren en vrienden erover. De natuur zal je er dankbaar voor zijn!

Pak bladluizen op een natuurlijke manier aan

Sapzuigende bladluizen verspreiden zich snel, beschadigen jong blad en brengen ziektes over. Gelukkig kun je ze makkelijk aanpakken: verwijder de zwaarst getroffen delen, bespuit ze met een oplossing van milde zeep of een brouwsel van brandnetels, knoflook en uien.

Oost-Indische kers lokt bladluizen weg van je rozen en biedt een schuilplaats voor roofdieren, zoals zweefvliegen, lieveheersbeestjes en oorwormen. Door plakstrips onder aan geïnfecteerde stengels kunnen mieren niet bij de bladluizen om honingdauw te melken.

Verwelkom wilde dieren in je tuin

Een stadstuin is een prima huis voor allerlei soorten wilde dieren. Bloeiende planten voorzien insecten van nectar en wilde vogels en andere dieren komen op de zaden en het fruit af. Een rustig en schaduwrijk hoekje is een ideale nestplaats voor bijen en egels. Je kunt ook een insectenhotel bouwen of een vijver voor kikkers.

Je nieuwe gasten helpen bij de bestuiving en ongediertebestrijding. Geniet van de zingende vogels, bewonder de capriolen van de eekhoorns en droom weg bij het gonzen van hommels in de zon.

Leg een minivijver aan

Met een minivijver creëer je een stukje natuur op je balkon en voorzie je vogels van een verfrissend drankje of bad.

Vul een bak met zandgrond en water, poot enkele inheemse waterplanten en leg er stenen in waar vogels op kunnen staan. Met een fonteintje voorkom je dat er muggen in gaan zitten. Zet de vijver in een schaduwrijk hoekje van het balkon en onderhoudt hem goed: verwijder dode bladeren en giet er zo nodig vers water bij.

Respecteer de natuur tijdens het wandelen

Er gaat niets boven een wandeling in de natuur. Het is de manier om van nieuwe geluiden en geuren te genieten, en de verkwikkende, frisse lucht is goed voor je gezondheid. Maar de natuur heeft wel zijn eigen ruimte nodig.

Maak zo weinig mogelijk lawaai en blijf op de aangegeven paden. Observeer dieren van een afstand en houd je hond aan de lijn. Pluk alleen wat is toegestaan en neem afval mee terug naar huis.

Zo houd je groene gebieden veilig voor wilde dieren en blijven ze voor iedereen een fijne plek.

Laat een natuurlijke heg groeien

Een heg met een rijke biodiversiteit biedt onderdak en voedsel aan vogels, insecten en andere kleine dieren. Vleermuizen gebruiken ze als navigatiemiddel.

Als je een haag hebt, plant dan verschillende inheemse, bloeiende struiken die het hele seizoen door vruchten en bloemen dragen.

Niet snoeien tijdens de broedtijd van vogels van het voorjaar tot halverwege de zomer. Maak van je haag een dierencorridor door hem door te trekken tot bestaande bomen, struiken, waterlopen en aangrenzende heggen.

Koop tuinmeubilair van gecertificeerd hout

Overal ter wereld worden bossen illegaal gekapt. Werk hier niet aan mee en koop alleen tuinmeubilair met certificering van de Raad voor Goed Bosbeheer (FSC) of het Programma voor de erkenning van boscertificeringssystemen (PEFC). Als je alleen producten van Europees hout koopt, help je ook kwetsbare tropische bossen te beschermen.

Meer informatie over duurzaam gebruik van hout vind je op www.fsc.org en www.pefc.org.

Bescherm wilde dieren tegen je kat

Als je een huiskat hebt, is het waarschijnlijk een geduchte jager. Zelfs de meest onschuldige ogende kat vormt een flinke bedreiging voor kleine zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën.

Maak je tuin katbestendig door nestkasten en vogelhuisjes buiten bereik van de kat te hangen en dek boomstammen af met een antiklimkraag. Houd van mei tot augustus tijdens het broedseizoen katten 's nachts binnen en houd ze in de gaten als ze overdag buiten zijn.

Als je kat vrij rondloopt, zorg er dan voor dat hij gesteriliseerd en identificeerbaar is en een belletje om heeft.

Zet de buitenverlichting 's nachts uit

Buitenverlichting hindert veel diersoorten op het platteland en in de stad. Uilen en andere dieren met nachtzicht hebben meer moeite om obstakels te zien, roofdieren te ontwijken of hun prooi te vinden. Trekvogels raken gedesoriënteerd en nachtvlinders blijven tegen de lampen aanvliegen tot ze uitgeput neervallen.

Veel van dit soort problemen zijn te voorkomen door even goed na te denken voordat je 's nachts je tuin, terras of deur gaat verlichten. Als verlichting echt nodig is, gebruik dan niet-verblindende lampen, richt ze naar beneden en zet ze uit wanneer je naar binnen gaat.

Wees zuinig met water in de tuin

Door zuinig te zijn met water, bescherm je de planten in je tuin en het milieu, en houd je je waterrekening laag.

Inheemse vaste planten, zoals verbena, salie en tijm, groeien goed in een droge omgeving en sommige soorten groenten, zoals knoflook, bieten en aardappelen, kunnen goed tegen droogte. Geef 's avonds laat of 's ochtends vroeg vlak bij de wortels water, of beter nog, installeer een druppelsysteem. Door bloembedden te schoffelen en de bodem te bedekken, voorkom je waterverlies.

En onthoud dat je tijdens droogtes niet je gazon moet maaien.

Breng meer tijd door in de natuur

De natuur is niet alleen goed voor je lichamelijke gezondheid, maar ook voor je humeur! Door contact met de natuur kunnen kinderen zich beter concentreren en wordt hun mentale ontwikkeling gestimuleerd.

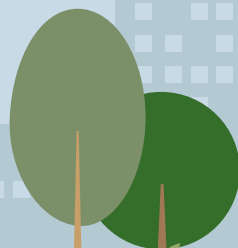
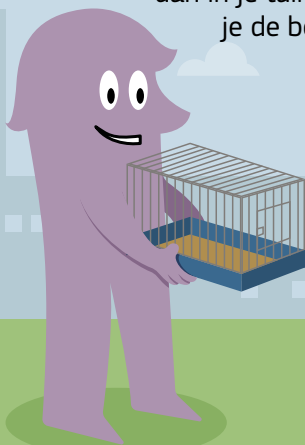
Verbeter je gezondheid en welzijn door een paar uur van de natuur te genieten. Ga eens naar Natura 2000-gebieden, parken en groenzones in je buurt of ga eens langs op weg van en naar je werk, want wat doe je liever... achter je bureau lunchen of een verkwikkend halfuurtje in een groen gebied doorbrengen?

Kies je kattenbakvulling verstandig en hergebruik het

Sommige soorten kattenbakvulling wordt van klei gemaakt dat uit de aarde wordt gehaald. Dit kan schade toebrengen aan het milieu. Door kattenbakvulling en strooisel voor hokken met het huisvuil weg te gooien, maak je het afvalprobleem nog groter.

Ga voor kattenbakvulling op zoek natuurlijke alternatieven voor klei, zoals die op basis van houtsnippers, papier of korrels. Wanneer je de kooi van je cavia schoonmaakt, gooi de houtsnippers en ander strooisel dan in je tuin om de plantjes. Zo bemest je de grond en dek je de bodem af. Of gooi het bij het compost.

Kunststoffen voor eenmalig gebruik — gewoon neen zeggen

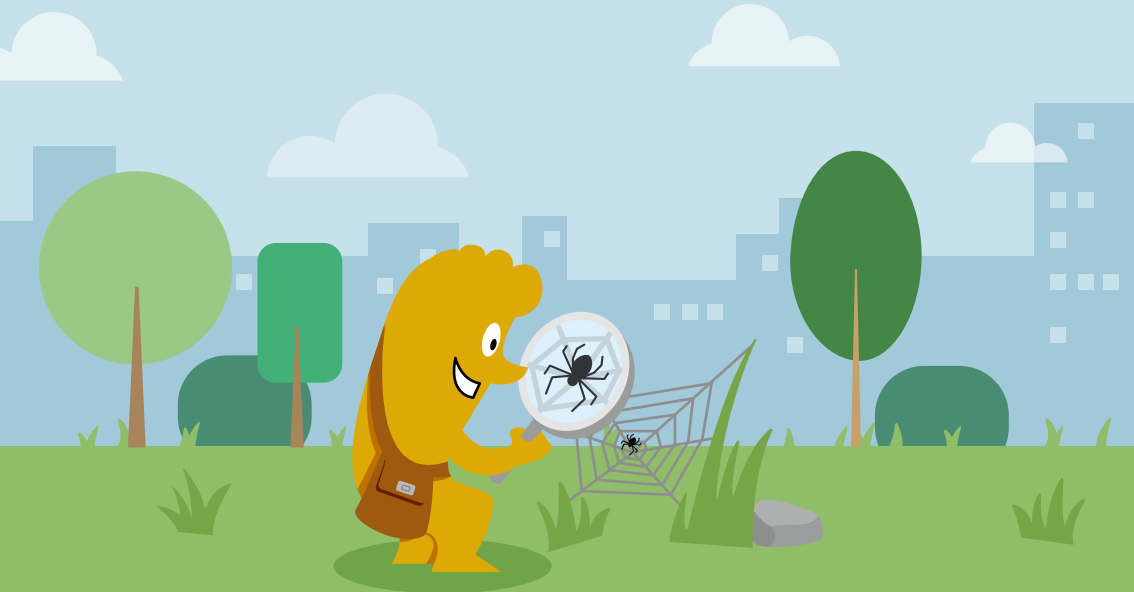
Europa produceert, gebruikt en verwijdert grote hoeveelheden kunststoffen voor eenmalig gebruik, zoals bekers, flessen, zakken, koffiecups, rietjes en verpakkingen. Deze verspilling vormt een bedreiging voor zeedieren, want grote hoeveelheden kunststoffen voor eenmalig gebruik eindigen uiteindelijk als afval in de oceaan.

Het is tijd om hier wat aan te doen. Neem afscheid van kunststoffen voor eenmalig gebruik door je eigen beker mee te nemen naar de cafetaria of een linnen tasje naar de winkel en gebruik op je werk of op school een herbruikbare waterfles. Maar laat het daar niet bij: doe al het mogelijke om geen kunststoffen voor eenmalig gebruik meer te gebruiken.

Leer van wilde dieren

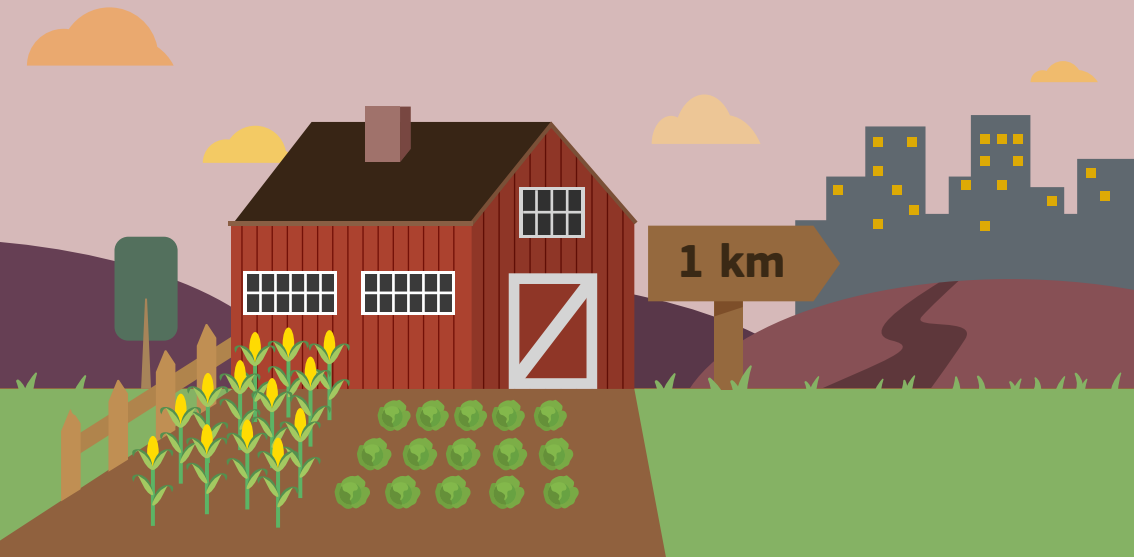
De natuur is een bron van ideeën en inspiratie voor wetenschappers, ingenieurs en kunstenaars waar we allemaal gebruik van kunnen maken. Er zijn zo veel interessante weetjes over de draden van spinnenwebben, over hoe sommige mieren hun eigen voedsel verbouwen en hoe honingbijen met elkaar communiceren. Wees niet bang voor spinnen en insecten, maar bestudeer ze en leer meer over hoe de natuur werkt.

Word een locavor

Als je lokaal geproduceerd voedsel eet, verminder je de CO₂-uitstoot door vervoer. Ook is het goed voor de biodiversiteit, omdat veel dieren en planten door de klimaatverandering dreigen uit te sterven.

Ongeacht waar je woont, probeer fruit en groenten van het seizoen te eten en ga op zoek naar lokale vergeten variëteiten. Koop als het kan voedsel van lokale producenten en bezoek boerderijen in Natura 2000-gebieden om te zien hoe zij de natuur en biodiversiteit helpen ondersteunen.

Leg een groen dak aan op je huis

Een groen dak op je stadswoning kan een welkome boost zijn voor insecten en vogels. Mossen, vetplanten en grassen hebben maar heel weinig onderhoud nodig en met deskundig advies kun je planten kiezen die het meest geschikt zijn voor jouw situatie, het gewicht dat je dak kan dragen en de tijd die je eraan wilt besteden.

Een groen dak houdt regenwater vast, verbetert de luchtkwaliteit, beschermt je huis tegen overmatige hitte en kou en zorgt zelfs voor geluidsisolatie. Zegt het voort!

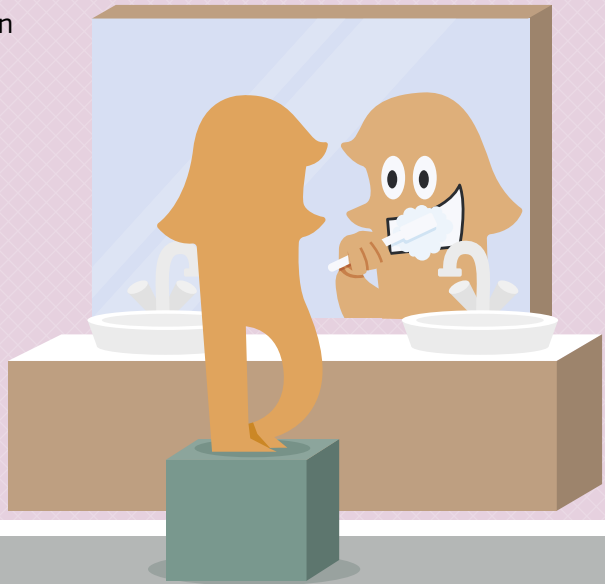

Wees zuinig met water

Zoet water is een kostbare en schaarse hulpbron die we elke dag nodig hebben. Optimaliseer je waterverbruik door kort te douchen, regenwater op te vangen voor de planten en een waterbesparende wasstand te kiezen.

Laat geen water lopen tenzij echt nodig en repareer lekkende kranen en toiletreservoirs zo snel mogelijk.

Zo blijft er meer over voor de natuur en de dieren, en bespaar je ook geld.

Maak compost

Keuken- en tuinafval bevat waardevolle voedingsstoffen die opnieuw in de natuur moeten worden gebracht.

Het is makkelijk om een compostbak in je tuin of op je balkon te plaatsen, die een mooie bron van gratis natuurlijke meststoffen van goede kwaliteit vormt. Bescherm hem goed tegen wind en zon, verwijder onkruid en composteer geen zieke of niet-biologisch afbreekbare of met chemicaliën behandelde planten.

Als je geen ruimte hebt voor een eigen compostbak, is er bijna altijd wel een gemeenschappelijk composteerproject in de buurt.

Kap met beton!

Een gezonde bodem is essentieel voor ons voedsel en onze toekomst. Bestrating, asfalt en beton kunnen de bodem en al het leven erin vernietigen. Het sluit de bodem af, waar water niet doorheen kan dringen.

Als je een stadstuin hebt, denk dan goed na voordat je gaat betegelen en gebruik liever groen, grind of geperforeerde platen. Hier kan regen wel door om planten te helpen groeien en je tegen de zomerhitte te beschermen. Sommige lokale overheden geven zelfs subsidies om je hierbij te helpen.

Steun natuurbeschermings-organisaties

Veel verenigingen houden zich bezig met de bescherming van natuur en biodiversiteit, tellen vogels en insecten, zetten beschermde gebieden op en beheren ze, en voeren restauratiewerkzaamheden uit. Ze organiseren vaak evenementen om mensen weer in contact te brengen met de natuur.

Ze hebben jouw hulp nodig. Waarom word je geen lid of geef je geen donatie? Beter nog, word vrijwilliger bij conserverings- of toezichtsactiviteiten of doe mee aan een project voor burgerwetenschap. Misschien heb jij wel precies de vaardigheid die ze nodig hebben!

Bescherm regenwormen

Regenwormen maken de bodem vruchtbaar en we kunnen niet zonder ze leven. Ze recyclen bodembedekking en bladeren en houden de grond gezond, waardoor groenten en fruit kunnen groeien. Met hun tunnels maken ze de aarde los, zodat wortels kunnen doorgroeien en water kan doordringen om door planten te worden opgenomen.

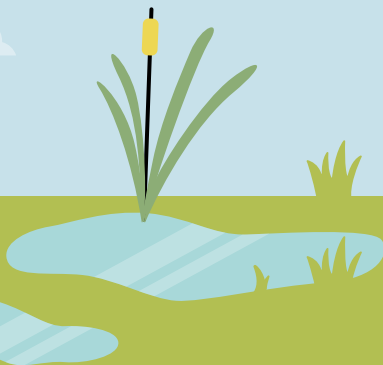
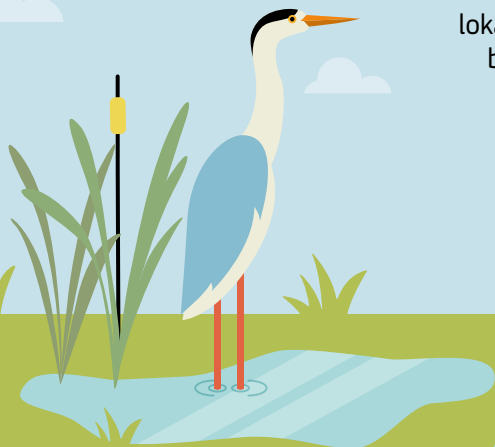
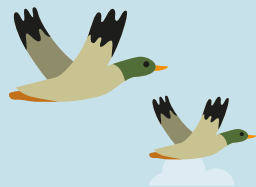
Je kunt deze tuinhulpers beschermen door minder chemische meststoffen en bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Rijd liever niet over de aarde, vooral niet bij nat weer. Spit aangestampte aarde aan het oppervlak los zonder de regenwormen dieper in de grond te storen.

Zorg voor waterrijke gebieden

Waterrijke gebieden met veel biodiversiteit zorgen voor water, voedsel en onderdak voor talrijke soorten. Vogels kunnen er nestelen en vissen paaïen tussen het riet. Wij hebben ze ook nodig, omdat ze ons beschermen tegen overstromingen en droogtes door hoogwater te absorberen en langzaam af te voeren en grondwatervoorraden aan te vullen.

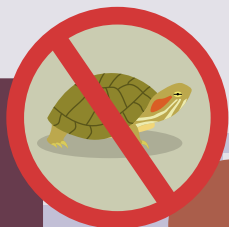
Je kunt deze leefgebieden beschermen door deel te nemen aan een beheer- en restauratieproject voor waterrijke gebieden. Vind meer informatie over evenementen in jouw regio in het Natura 2000-programma van de EU, lokale overheden en natuurbeschermingsorganisaties.

Huisdieren en wilde dieren gaan niet goed samen

Exotische huisdieren kunnen fascinerend zijn, maar ze zijn niet allemaal even geschikt voor een leven in gevangenschap. Ze in de natuur vrijlaten is geen oplossing, want ze kunnen invasief worden en inheemse wilde soorten wegconcurreren. Ook kunnen ze ziektes verspreiden of ecosystemen aantasten.

Dus denk goed na voor je een dier koopt. Zorg ervoor dat je je huisdier tot het eind van zijn leven kunt verzorgen en als dat niet lukt, neem dan contact op met een dierenarts of dierenbeschermingsorganisatie voor advies: er is altijd wel iemand die een oplossing heeft.

Verwijder nare geurtjes op een natuurlijke manier

Heb je echt industriële luchtverfrissers, zoals spuitbussen, geurkaarsen enz. nodig?

Een kopje azijn met wat citrusschil of tijm of rozemarijn in kokend water is meestal genoeg om de meeste nare geurtjes kwijt te raken. Zuiveringszout verwijdert geurtjes uit de koelkast of de kattenbak en lavendelzakjes en zeep op basis van natuurlijke oliën laten je kasten en lades lekker ruiken.

Veilige doorgang voor dieren

Een stadstuin kan een groene oase in de betonnen jungle zijn en een verrassend grote verscheidenheid aan dieren aantrekken. Als je zo'n tuin hebt, spoor je burens dan aan om kleine gaten in het hek of de muur te laten zitten zodat egels, spitsmuizen, kikkers, padden en andere stadsbeestjes erdoor kunnen glippen.

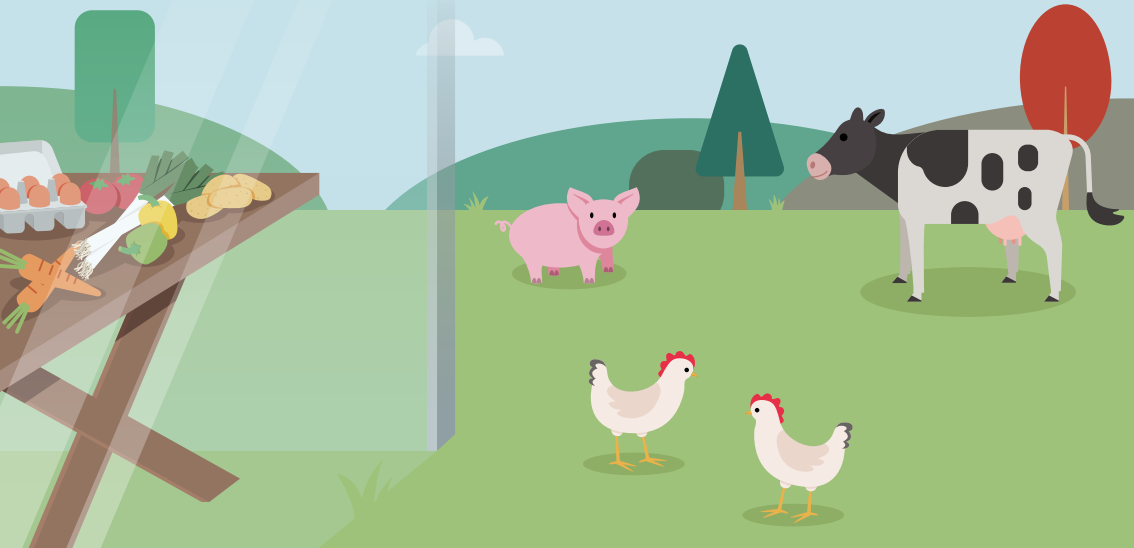
Je kunt ook helpen om die jungle groen te maken. Waarom niet lobbyen bij de lokale overheid om rijen inheemse bomen in de straten van de stad te planten, zodat eekhoorns kunnen oversteken zonder platgereden te worden?

Eet minder vlees

Hoe lekker het ook is, er bestaat geen twijfel dat de industriële vleesproductie schadelijk is voor de natuur. Natuurgebieden worden geconverteerd tot landbouwgrond en water wordt gebruikt voor diervoeder. Dit kan leiden tot vervuiling, overbegrazing en de uitstoot van methaan, waardoor de aarde opwarmt.

Minder dan twee keer per week rood vlees eten is beter voor je gezondheid en je portemonnee, en het is ook beter voor het milieu. Geef liever de voorkeur aan kwaliteit dan aan kwantiteit, en ontdek heerlijke vegetarische gerechten voor je familie en vrienden. Samen koken is een geweldige manier om tijd met vrienden door te brengen!

Kies voor biologische levensmiddelen

Biologische landbouw respecteert het milieu en de gezondheid van de mens. Landarbeiders, bodem en water worden aan minder chemicaliën blootgesteld en dieren die gewassen helpen, zoals regenwormen, bestuivers, zoogdieren, vogels en ongedierte-etende amfibieën, worden beschermd.

Door voor biologisch voedsel te kiezen, draag je bij aan het behoud van het milieu, wilde dieren en genetisch gevarieerde, vergeten variëteiten. En het is nog gezond ook! Wanneer je kiest voor hoogwaardig vlees, melk en eieren van dieren die onder goede omstandigheden worden gehouden, loop je minder risico om aan kunstmatige chemicaliën in voedingsmiddelen te worden blootgesteld.

Ga verstandig om met chemische producten

Sommige producten die we in en om ons huis gebruiken, zoals schoonmaakmiddelen, bevatten stoffen die beter niet in de natuur terechtkomen. Als ze eenmaal in het milieu terechtkomen, is het vaak moeilijk en duur om ze weer te verwijderen.

Bescherm jezelf en de natuur door duurzame producten te gebruiken, zoals producten met de EU-MILIEUKEUR of natuurlijke alternatieven, zoals citroen, azijn en zuiveringszout. En breng ongebruikte chemicaliën naar de daarvoor bestemde inzamelpunten. Giet ze nooit in de gootsteen, het toilet of de riolering.

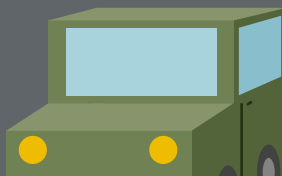
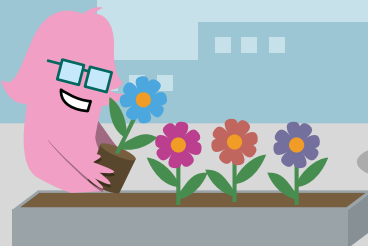

Bevorder de biodiversiteit op je werk

Waarom doe je niet samen met je collega's mee aan een activiteit die met de natuur te maken heeft?

Waarom organiseer je voor het volgende teambuildingsuitletje geen ontdekkingsstocht naar planten en dieren in de buurt van kantoor? Of een wandeling door de natuur met een gids, een bezoek aan een Natura 2000-gebied of natuurbeschermingsproject?

Of stel voor een heg en bloemen op de parkeerplaats te planten voor wilde bijen en vlinders, het dak of de gevel van jullie kantoor groen te maken, of nesten en schuilplaatsen voor insecten, vogels en andere dieren te plaatsen.

Word lid van een biologische volkstuin

Biologische volkstuinen zijn gemeenschappelijke ruimtes waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten. Hier kunnen kinderen en volwassenen leren hoe planten groeien en waar voedsel vandaan komt. Ze brengen ons dichterbij de natuur en ze bevorderen respect voor biodiversiteit.

Word lid van een volkstuin en ontdek hoe je met natuurlijke middelen fruit, groenten en kruiden kunt verbouwen. Je komt er meer te weten over gewasrotatie, compostering, regenwater opvangen, ongedierte bestrijden op een natuurlijke manier en soortenrijke hagen en schuilplaatsen creëren voor bijen en vlinders.

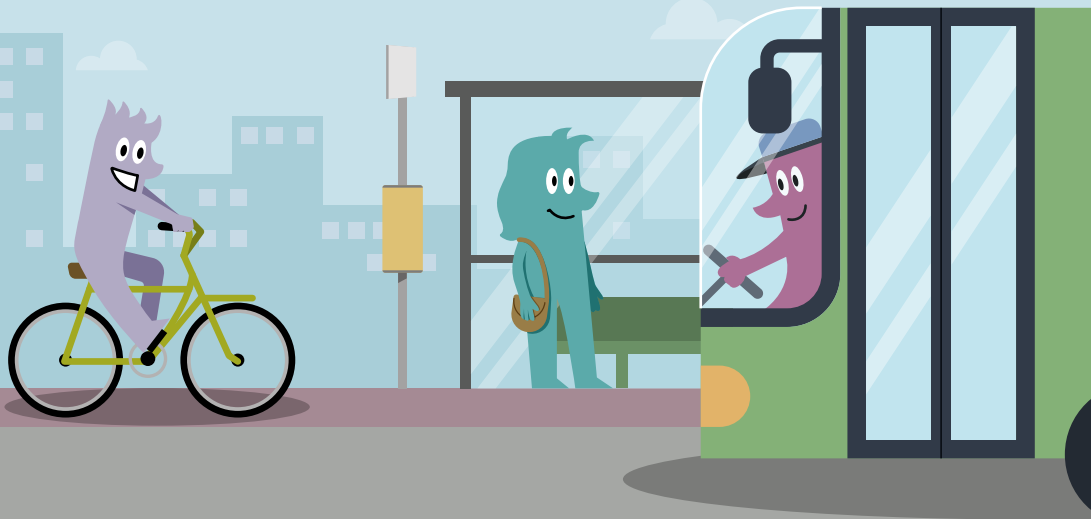

Pendel duurzaam

Veel steden hebben te kampen met zwaar verkeer en ongezonde hoeveelheden geluidsoverlast en luchtverontreiniging. Files worden steeds langer en al die CO₂-uitstoot leidt tot klimaatverandering.

Maak van je stad een schonere en gezondere omgeving door te lopen of te fietsen en voor langere afstanden het openbaar vervoer te nemen.

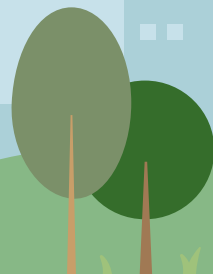
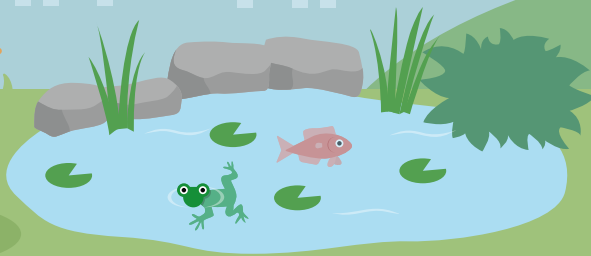
Met mobiele apps kun je je route plannen en blijf je op de hoogte van de dienstregelingen. En als je dan toch met de auto moet, overweeg dan om de auto te delen met mensen die dezelfde route afleggen.

Leg een tuinvijver aan

Zelfs een klein tuinvijvertje is een vitale bron van water voor zoogdieren en vogels, een broedplaats voor amfibieën en insecten, een moddermijn voor zwaluwen die hun nest bouwen, en een jachtgebied voor libellen en keverlarven. 's Zomers helpt een vijver ook om je tuin koel te houden.

Als je ruimte hebt, leg dan een vijver aan voor wilde dieren, met schuine randen zodat ze erin en eruit kunnen kruipen en met vlakke, ondiepe stenen en een verscheidenheid aan inheemse planten. Wie weet wie er allemaal op bezoek komt!

Bespaar energie

Door minder energie te verbruiken, bespaar je op kostbare natuurlijke hulpbronnen en veroorzaak je minder vervuiling. Doe het licht uit als je een kamer verlaat en vervang oude gloeilampen door ledlampen. Schakel tv's, computers en consoles van videospelletjes uit of koppel ze los wanneer je ze niet gebruikt.

Zet de vaatwasser pas aan als hij vol is en gebruik, waar mogelijk, een kort wasprogramma en koud water voor de was. Zet de thermostaat in de winter wat lager. Eén graadje maakt al een heel verschil.

Scheid je afval

Door te recyclen, help je mee waardevolle grondstoffen terug te winnen, vorm je een minder grote belasting voor het milieu en bespaar je energie en geld.

Scheid en recycle glas, papier en plastic, breng oude batterijen en gloeilampen naar de supermarkt en lever ongebruikte medicijnen in bij de apotheek. Organisch afval kan worden gecomposteerd of ingezameld voor de productie van biogas. Vergeet niet om oud metaal, verf, olie, elektronisch afval, kurk, stof en ander materiaal naar inzamelpunten te brengen voor recycling.

An illustration of a tree trunk on the left. A grey owl with yellow eyes is perched on a branch. A red ladybug is on a green leaf above it. A brown woodpecker is on the tree trunk below the owl. The background is a light blue sky with two ducks flying. A small green bush is at the bottom left.

Lees meer over Natura 2000

Het Natura 2000-netwerk van de EU beschermt waardevolle en bedreigde soorten en hun natuurlijke leefomgeving. Al meer dan 27 000 locaties maken deel uit van het netwerk en bestrijken gezamenlijk meer dan 18% van het Europese landoppervlak en 6% van zijn wateroppervlak.

Veel Natura-gebieden liggen vlak bij de steden. Met de Natura 2000-viewer (<http://natura2000.eea.europa.eu/>) kun je locaties vlak bij je huis vinden en zien welke soorten hier voorkomen. Ga erheen, doe mee met educatieve of vrijwilligersactiviteiten en vergeet niet om je stem uit te brengen voor jouw favoriete locatie voor de Natura 2000-awards!

Hoe neemt u contact op met de EU?

KOM LANGS

Er zijn honderden Europe Direct-informatiecentra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde informatiecentrum op: <http://europa.eu/contact>

BEL OF MAIL

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: **00 800 6 7 8 9 10 11** (bepaalde telecomaانبieders kunnen wel kosten in rekening brengen),
- te bellen naar het gewone nummer: **+32 22999696**, of
- een e-mail te sturen via: <http://europa.eu/contact>

Waar vindt u informatie over de EU?

ONLINE

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europa-website op: <http://europa.eu>

EU-PUBLICATIES

U kunt publicaties van de EU downloaden of bestellen bij EU Bookshop op: <https://bookshop.europa.eu> (sommige zijn gratis, andere niet). Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke informatiecentrum (zie <http://europa.eu/contact>).

EU-WETGEVING EN AANVERWANTE DOCUMENTEN

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1951 in alle officiële talen, krijgt u op EUR Lex op: <http://eur-lex.europa.eu>

OPEN DATA VAN DE EU

Het opendataportaal van de EU (<http://data.europa.eu/euodp/nl/data>) biedt toegang tot datasets uit de EU. Deze gegevens kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden.

